

НАРОДЕН СГОВОРЪ

БР. 73.

Година I.

БЪЛГАРИЯ Год. абон. 100 лв.
НАДЪ 1/2 год. 60 лв.
ВСИЧКО. 3 месеца 30 лв.

ИЗЛИЗА ДВА ПЪТИ СЕДМИЧНО.

Шуменъ, сѣбота 10 МАЙ 1924 г.

ОБЯВЛЕНИЯ:
150 на кв. сантиметръ —
годежни, сватбени и ви-
зитни по 50 лв.
Справки въ печатница
Търговици.

СВОБОДА
ПРАВДА
ЗАКОННОСТЪ

Независимъ народенъ вѣстникъ за политика, култура и патриотизмъ.

ЕДИНЪ БРОЙ 1 ЛЕВЪ

РЕДАКТИРА КОМИТЕТЪ

ЕДИНЪ БРОЙ 1 ЛЕВЪ

Не изпускайте случая.

ПРОДАВАТЪ се двѣ нови художествени ИКОНИ
ТАЙНАТА ВЕЧЕРА и СВЕТА БЪГОРОДИЦА.

Желающитѣ да купятъ тия двѣ икони да се
отнесатъ до **Янко Ж. Сладкаротъ**
1-2 **БЕЛАТА МЕЧКА.**

Д-ръ В. ВЪЛЧЕВА

ХИРУРГЪ — ЗЪБОЛѢКАРКА

Свършила Мюнхенския Университетъ.

Практикувала въ Мюнхенъ и София.

Установява се въ гр. Шуменъ на частна практика
въ дома на **Свещеника Тодоръ Върбановъ**.
10-10 срещу Ташъ-маза.

Продава се цѣленъ имотъ!

КЖЩА едноетажна, паянтова, състояща
се отъ 5 стаи съ дюкянъ, сайвантъ, кладенецъ,
дворно мѣсто отъ около 3000 кв. метра, цѣлия
дворъ е посаденъ съ овощни плододиви дървета.

Имота е удобенъ за всѣкакъв видъ стопанство
и се намира въ улица „Солунска“ № 35, до Стра-
жанското училище въ гр. Шуменъ

Споразумение при **ПЕНЮ М. ЧЕРНАВЕЦЪ**, крѣмата
на когото се помещава въ самото здание
и въ редакцията

ПРОДАВА СЕ

КЖЩА едноетажна състояща се отъ
четири стаи, кухня, маза и дворъ около 300 кв.
метра. Въ двора кладенецъ.

Кжщата се намира на ул. „Царь Освободителъ“
182 до печатницата на **Пеню Пеневъ**.

Споразумение при **НИКОЛА КАРАСАХТЯНОВЪ**,
ул. „Мария Луиза“.

ПРОДАВА СЕ

Стара паянтова **КЖЩА**
съ дворно мѣсто около
450 кв. метра, въ центъра на града, срѣщу
Гимнастическия салонъ „Юнакъ-Крумъ“.

Споразумение адвокатъ **М. КУВАДИНОВЪ**
Шуменъ.

Не забравяйте

Прѣди да се завърнете въ домътъ си за обѣдъ
ОТБИЙТЕ СЕ ПРИ НОВООТКРИТОТО
ПИТЕЙНО ЗАВЕДЕНИЕ

„ТУКА Е ТАКА“

подъ читалището „НАПРѢДЪНЪ“, където ще на-
мѣрите ЧИСТИ ВИНА, ПЕЛИНИ и РАКИИ

и други най-разнообразни спиртни напитки. —
Но нека се не забравя, че живота е кратъкъ.

Съ почитание **ТРИФОНЪ ПЪВЕВЪ**

Изборнитѣ резултати.

Отъ полученитѣ сведе-
ния за произведенитѣ из-
бори явствува, че тѣ въ
окрѣга, а сѣщо тѣй и въ
цѣла България сѣ минали
при пълнѣ редъ, тишина
и спокойствие. Не е отбѣ-
ляванъ нито единъ случай
на буйство или кръвопро-
литие, съ каквито обикно-
вено се отличаваха избо-
ритѣ прѣзъ дружбашко
врѣме, почти винаги окър-
навени вслѣдствие прѣдиз-
викателствата на пияни буй-
ствуещи дружбашки шайки.

Спокойствието при ко-
ето се произвеждаха избо-
ритѣ и липсата на каквито
и да е било насилие надъ
свѣстѣта и убежденията
на избирателитѣ, сѣ най-
доброто доказателство за
това, че получения резул-
татъ е желанието на искрен-
ната, непринудена и истин-
ска народна воля.

Резултатитѣ за правител-
ството сѣ по-много отъ за-
доволителни. Това показва,
че днешния режимъ и пра-
вителството сѣ дѣйстви-
телнитѣ и желани изрази-
тели и прѣдставители на
народнитѣ стремежи и
чувства отъ една страна, а
отъ друга — получения ре-
зултатъ е една хубава и
заслужена плесница за вси-
ки ония, които мислятъ и
живѣятъ съ илюзии, че
чрѣзъ дѣлежи, раздори,
клюки и интриги, ще иматъ
случая да задоволятъ бол-

нитѣ си амбиции, да си от-
ворятъ пѣтъ и да израст-
натъ въ очитѣ на народа,
или пѣкъ чрѣзъ кърви,
погроми, голѣми обещания,
ще донесатъ онова неземно
шастие, отъ което днесъ
всички се отвращаватъ.
Всички центробежни рас-
рушителни и разни други
сили, на родния вотъ въ тѣзи
избори, така сакрушително
сломи, щото на да ли ще
имъ останатъ за въ бѣда-
ше куражъ и сили, за да
продължатъ своя непотребъ
никому животъ.

Специално за нашия окрѣ-
гъ резултата за Демок-
ратическия сговоръ е по-
вече отъ добъръ. Избра-
нитѣ 30 сговористи, срѣщу
18 опозиционери, ще мо-
гатъ свободно и спокойно
да се отдадатъ на своята
творческа дѣйностъ, отъ
каквато окрѣга чувства
насъщна нужда.

Партията на демократи-
чески сговоръ въ окрѣга
запази съотношението на
мандатитѣ, които получи въ
миналитѣ избори за народ-
ни прѣдставители, като при
това увеличи значително
числото на своитѣ гласове.

Констатирано е едно на-
маление на гласоподавате-
литѣ, сравнително тия отъ
миналитѣ избори. Това се
длъжи по всяка вѣроят-
ностъ на обстоятелството,
че изборитѣ се произвеж-
датъ прѣзъ най-доброто

работно врѣме и на въз-
държалитѣ се да гласуватъ
членове отъ бившата кому-
нистическа партия.

Гласовѣтѣ на дружбаши
и бивши комунисти, които
почти на всякадѣ работиха
за едно не достигатъ
даже и 1/4 отъ ония,
получавани прѣзъ блажен-
ното дружбашко врѣме.
Дружбашката крѣпостъ въ
Прѣславска околия е бо-
лезнено разбита.

Значително, почти двой-
но увеличение иматъ ши-
рокитѣ социалисти въ Шу-
менска околия, гдѣто по-
лучаватъ своя единственъ
мандатъ. За тяхъ сѣ гла-
сували обаче всички ради-
кали и някои недоволни де-
мократи. Националъ-Либе-
ралитѣ, сѣщо получавали
единъ мандатъ. Останалитѣ
групи на Драгиевиститѣ,
Народно-единство и пр. сѣ
безъ значение.

Слѣдъ този повторенъ
сигуренъ успѣхъ на демо-
кратическия сговоръ въ окрѣ-
га, послѣдния ще трѣбва
да сплоти още по-здраво
своитѣ редове, като отъ
партия на гласоподаватели,
стане една здрава и силна
организация годна да за-
здрави и подобри положе-
нието на страната.

ПОПУЛАРНИТЪ КОНЦЕРТИ

на съюза на професионалитѣ
музиканти въ България —
клонъ Шуменъ.

Презъ месецъ априль Шумен-
ския клонъ на съюза на професи-

Д-ръ П. Д. Скорчевъ.
Членъ на Шумен. Археолог. Д-во

Рубене изъ вѣти книги.

Една много приятна отмора е,
слѣдъ привършване на дневната си
работа да се ровишъ изъ стари
книги, дѣто твърдѣ често се крие
първонзточникътъ на много по-
нятия, навици и разбирания, които
ний усвояваме като „нашенски“
въ училището и въ живота.

Ний сме свикнали да употрѣб-
ваме думи и изрази, да боравимъ
съ разни афоризми и житейски
мѣдрости, считайки ги безспорни
продукти, на нашето народно твор-
чество. И само когаго се възрѣмъ
въ тѣхъ сѣ по вече внимание и
разбиране откриваме, че тѣхниятъ
произходъ е чуждъ, ненашенски.
Разбира се това положение не
се отнася само до нашия езикъ.
Всѣки просвѣтенъ народъ е гра-
билъ отъ чуждо културно благо —
кой по-много, кой по-малко.

Античната култура е оставила
дълбоки слѣди върху езикъ, ли-
тература и нрави на сѣврѣменото
човѣчество. Врѣзкитѣ съ миналото
сѣ тѣй яки и безбройни, че ни-
кой просвѣтенъ българинъ или евр-
опеецъ не бива да прѣнебрѣгва
тѣхното изучаване и възможността
да се запознае съ тѣхъ.

Днесъ ний ще си позволимъ да на-
правимъ съ читателитѣ, интересу-

ващи се отъ подобни въпроси ед-
на малка, непринудена разходка
изъ вѣтата история на човѣшката
култура.

Въ миналата си статия спо-
нахъ за отживѣлото врѣмето си
название „страшна седмица“,
което споредъ сѣврѣмения раз-
вой на българския езикъ би трѣб-
вало да гласи „страдна“ или „сел-
мица на страданията“.

Изобщо ний българитѣ страдаме
отъ твърдѣ неспособности прѣводи
на чужди творби. Сѣщо такива
лоши прѣводачи и ограничени бук-
воеди изглежда че сме били и въ
нашето минало.

Нашитѣ прѣводи на черковни
книги и термини твърдѣ често сѣ
страдали отъ слѣпа придръженостъ
къмъ първообраза, поради което
се явяватъ безсмислици като напр.
„право-славенъ“ — на грѣцки: **Орѣо**
— **доксос**. **Орѣос** значи „правъ“, а
донса — вѣра, мѣтъ и е (което
иматъ другитѣ за насъ) и въ по-
слѣдствие: мѣла, слава; **доксо**
значи „мисли, вѣрвамъ, считамъ за
добръ“ (отгукъ: докисамъ).
Смислено би било, прочее, да се
казва „право вѣренъ“ или „право-
мислещъ“, което най-добъръ отго-
варя на грѣцкия смисълъ на думата.
Въ печатаната прѣзъ 1836 година
„Христонтия“ думата „филологъ“
е прѣведена „любо-словъ“. „Му-

сико-словесѣйши“ — дума, която
впрочемъ сега има само шегобийна
употрѣба-вмѣсто „сладко-гласенъ“.

Когаго погнѣтъ пѣе „прокименъ“
гласъ първий, колкото и умилително
да оеуква гласа си, не може да не
прѣдизвика усмивка, тѣй както и
оня селски сцениоиграчъ, който трогателно
продекламирава: „(изважда мечъ отъ
ножницата си) умри, Асѣне!“ — защото
„прокименъ“ е причастие отъ грѣцкия
глаголъ **про-неймай** — „прокиме-
нос“, което значи „подлежащъ за
употрѣба, опрѣдѣленъ“ т. е. „под-
лежи да се пѣе по гласъ първи“.

Отъ друга пѣкъ страна, когаго
нѣщо ни се види, напр. въ еван-
гелието, малко . . . огъко, наши-
тѣ прѣводачи, макаръ че добръ
знаятъ значението, не прѣвеждатъ
неудобната дума, а я оставятъ тѣй
както си е на грѣцки: „и храната
му (на Иоана) бѣше акриди и
дивъ медъ (Мар. III 41 Марко I 6).
Въ черковнослав. текстъ стои:
„снѣдъ же его бѣ пружіе и медъ
дивий“ (Мар.); . . . и ядый акриди
(Марк.) „Пружіе“ значи „скакал-
ци“.

Какво нѣщо е акриди разбира
се никой българинъ не знае и всѣ-
ки споредъ апетита си прѣдполага
че е нѣщо като „особни“ скариди
или друго по за прѣдъ хората яде-
не. — Очевидно е, че прѣводачѣтъ
се е побоялъ да напита пустини-

оналните музиканти в България даде два популярни концерта, от които първия с участието на музикалните дружества „Родни звуци“ и „Добри П. Войников“. Подбраните номера и тяхното изпълнение доставиха истинско удоволствие на посетителите.

За пръв път може би в Шумен се изнася увертюрата на операта „Оберон“ от Вебер. Вещо ръководени от диригента си г. Ал. Георгиев, оркестрантите, на брой 45 души, преодоляха всички трудности на тая композиция и доставиха на слушателите истинска наслада с доброто ѝ изпълнение.

Доста добри бяха и хоровете на двесте дружества „Родни звуци“ и „Д. П. Войников“, но в „Звезда вечерница“ изпълнена от първото б-во влято по-вече разбирателство.

Членове на триото: г. г. Я. Зехиров — цигулка, Л. Чавдаров — виолончело и Л. Куцаров — пиано показваха за лишен път, че могат да вложат разбирателство в това, що изпълняват, да предадат истинския характер на музиката на Хайдн.

Г-н П. Павлов и г. Хр. Кожухаров изпълниха художествено соловити номера за флейта; особено силно б-во впечатлението дойде от изпълнението на българската мелодия, изсвирана на бис от г-н Павлов.

Най-оригинални номери на концерта б-во „Стаката на музикантите“ от Фалцед, изпълнен от духовата музика на 7-ма дружина. Във недоумение отначало публиката скоро се съвзе и заслужено аплодира капелмайстора г. Ал. Георгиев, който въ края на композицията дирижираше само ритмичните удари на големия барабан.

Желали бихме по-често да виждаме на сцената г. Я. Зехиров и да се насладяваме от изпълнението и разбирането на това що ни поднася.

Може би от стеснение г-ца Л. Илиева не можа да предаде тъй добре „Легендата“ от Венявски. Страдаше чистотата на тоновете особено въ бързата част, но ние се надяваме, че за въ бъдеще ще я слушаме с онова удоволствие, което сме изпитвали от нейните номера въ по-ранните концерти.

За пръв път имаме удоволствието да чуем пианистката г-жа Уртева. Особено въ втория концерт, номера ѝ б-во изпълнен доста добре, за което заслужено б-во аплодирана.

След тия бегли бележки върху отделните номера на двата кон-

церта можем само да пожелаем по усилена работа от страна на професионалния съюз и да се надяваме, че под ръководството на диригента си г. Ал. Георгиев ще изнесат на сцената много композиции, подобни на тая на Вебер, ще ни дадат концерти с подбрани номера и с това ще спомогнат за издигането на града ни въ музикално отношение.

Ние умеем да ценим и въ случай на нужда ще подкрепим това хубаво дѣло. А.

Кинематографа.

Нѣма по-двоенъ факторъ, институтъ, учителъ и съѣтиникъ въ живота на човѣка отъ кинематографа. Покрай отвратителното зло, което той насажда въ живота и душата на хората, той е така сжщо мощенъ да разкрива скривените тайни на доброто и да влива това добро направо въ душата на разчувствающия зритель. Не само да влива доброто но да възпламенява душата отъ желание за добро.

Той сжщиятъ, който може най-методично да подготви чрѣзъ своите отвратителни опашки, криминални и сензационни филми цѣлата тѣла младежи за първокласни гамени, — той сжщиятъ мой да възпита чрѣзъ своите силни педагогични картини сжщата т-ва младежъ, за отлични бѣдаци граждани.

Той, — който за едни сжществува като луксъ, като развлечение, кждѣто може лесно да се прекара да се губи времето както и да се приказва за моди — той сжщиятъ може да бѣде и въ храмъ и училище за учители, общественници, майки и примерни жени.

Два образа еднакво силни — първиятъ съ своята пакостъ, вториятъ съ своята полза.

Този институтъ, това мощно срдѣство за бѣда и добрина обаче е оставено да сжществува свободно и безконтролно.

Съ въпроса за това негово положение ние сега не ще се занимаваме. Това е по-вечето работа на една авторитетна просветна политика, която би могла и днесъ да го разреши, ако не намира, че не е още късно.

Какво би трѣбвало да бѣде нашето отношение къмъ него при днешното му положение?

Първо — управлението на кинематографа трѣбва да схване неговото значение — и ръководено не само отъ Комерчески, а и отъ обществени цѣли — да се разпорежда съ платното, както Директора на театра съ сцената.

Трѣбва да се съзнае отъ управлението, че то е отговорно предъ бѣдещето поколение, — както всѣки учителъ, педагогъ, общественикъ или писателъ — и като има въ рждѣтъ си това силно срдѣство — екрана и платното — да подбира храна която дава на посетителите си. Да удуши единиятъ отъ образите на своето богатство и да въодушеви другия. Да убие демона и да прекърне кинематографа на храмъ за добро, красота, истина, педагогика, искусство и общественостъ.

Власть трѣбва да слѣди и да изучава предварително внесениятъ инеси — филми.

Училището трѣбва да слѣди най-внимателно тая докъ, който е най-много привлекателенъ за неговите възпитаници. То трѣбва да обърне на него такова внимание, както на редовното посещение на училището успеха и прилежанието на ученика. Всѣка вечеръ дежурния учителъ трѣбва да бѣде на кинематографа, училището което търси начина какъ по-добре да възпита ученикъ, дали чрѣзъ трудова или кабинетна система, дали чрѣзъ въздѣлване философски мирогледъ — или чрѣзъ живо обяснение и разяснение лошото и доброто въ живота — то трѣбва да слѣди и да прѣмахва всички спънки, които му прѣчатъ въ тая негова задача. И нищо чудно отъ това че пращаме всѣка вечеръ дежурния учителъ на кинематографъ. Той е едно второ мощно училище, кждѣто възпитания ученикъ, не бива да влиза безъ учителъ. Даже и съ изричното желание на бащата — ученика не бива да раззруши или да съгради нѣща въ своята душа — дѣлото на толкова много кръвъ и трудъ на учителя — безъ негово знание. Какъ и по какъвъ начинъ дежурния учителъ може да бѣде всѣка вечеръ на тая постъ — това може да се узнае отъ Акцизния началникъ. (слѣдва)

ХРОНИКА

ПРИСТИГНАЛЪ е новия Окржж. Управителъ г-нъ Търкалановъ който вчера е приелъ длъжността.

ОКРЖЖНИЯ СЖДЪ отъ вчера е почналъ разглеждане дѣла въ Попово, кждѣто заминалъ за една седмица.

ПИСАТЕЛЯ Дим. Ю. Гранчаровъ отъ гр. Варна отъ името на Дома на Изкуствата ще държи двѣ художествени сказки съ свѣтливи картини въ града ни:

1. Тайнствената страна на

Сфинкса — Египетъ (Религия, гробници, Тутанкаменъ, пирамиди, скулптура и храмове)

2. Страната на мистериите и страхъ — Индия. Религия. Йоги и факири, мистерии, храмове, кули и скулптура).

Сказките сж придружени отъ 60 свѣтливи картини.

Първата сказка днесъ 7 ч. вечерта въ театръ „Одеонъ“.

Входъ 10 и 5 левъ.

НА 11 т. м. Музикалното Д-во „Родни Звуци“ отъ града ни ще даде концертъ-утро въ Театръ „Одеонъ“. Препоръчваме на публиката да посети утрото, за да чуе хубавите хорова номера, които сж отбележани въ афиша.

НА 18 т. м. ще бѣде дадено Гоцево утро, въ честъ на Гоце Делчевъ отъ младежките македонци въ града съ участието на Д-вото „Родни Звуци“ и други почитатели на Гоце Делчевъ. Ще бѣдатъ изпълнени изключително номера посветени отъ авторите имъ на Гоце Делчевъ. Утрото ще бѣде дадено въ читал. „Арх. Михайлъ“.

НА 11 т. м. въ храма „Три Свѣтителъ“ комитетъ въздигане паметникъ на Илия Р. Блъсковъ ще чествува паметта на покойния Блъсковъ по случай 10 год. отъ смъртта чрѣзъ тържествена панахида, на която се поканватъ да присъствуватъ неговите почитатели.

ТУРИСТИЧЕСКОТО Д-СТВО „ВИСОКА ПОЛЯНА“ свиква Общо извънредно събрание въ понеделникъ на 12 май, 6 часа сл. пладне въ читалището „Арх. Михайлъ“. Дневенъ редъ: 1) Предстоящиятъ турист. конгресъ (отъ 23 до 26 май т. г.) въ Вратца.

2. Избиране делегати.

3. Излета на „Висока Поляна“ за Народния съборъ въ старобългарската столица Абова — Плиска на 14—15 май.

При конгреса въ Вратца, ще се направятъ излети до хижата на Вратчанското д-ство — Леденика, знаменития върхъ „Вола“, за поклонение на великия български поетъ и революционеръ Ботевъ и до в. Комъ.

ОТЪ ПРОДАДЕНИТЪ въ Шуменъ билети отъ лотарията на Пловдивското Мѣсно Дружество „Трудъ“ печелятъ № 6704 и № 6728. Зантересуваните да се отнесатъ до Ст. Тренкова.

„Е.ДЖУМАЙСКОТО“ читалище „Напредкъ“ благодарни на Г-нъ Х. отъ гр. Е. Джумая за подарениятъ отъ него 500 лева за поправка на театралния салонъ на читалището.

СЖЩОТО благодарни на кооперационното и Юлианското Д-во отъ градъ, за участието имъ въ устройството отъ страна на читалището гражданско увеселение на първия денъ на великъ денъ.

БИБЛИОТЕКАТА на Е. Джумая, ското читалище е вече приведена въ известностъ и наредена по последната най-модерна система. Книги се раздаватъ всеки денъ.

Преписъ

ОПРЕДѢЛЕНИЕ № 831.

Шуменски Окржженъ СЖД въ разпоредително заседание на 17 априлъ 1924 год. по докладъ на с. к. П. Сотировъ, вх. № 7506 отъ 1924 г. и 7524/924 г. ч. гр. д. 295/924 година

О П Р Е Д ъ Л И:

Допуща усинювяването на малолѣтните Драгомиръ Балевъ и Иванка Балева, двамата отъ градъ Ески-Джумая отъ Панайотъ Драженъ Желѣзовъ отъ сжщия градъ.

Това да се обяви чрѣзъ обявление поставено на опредѣленото отъ сжда мѣсто и се обнародва въ „Държ. Вѣстникъ“ и мѣстни вѣстници.

(п.) Докладчикъ: П. Сотировъ. Вѣрно съ оригинала, който не е обгербованъ и приложенъ къмъ гр. д. № 295/924 година.

Председателъ: Д. Пасковъ

Секретаръ: В. Чанжровъ

Преписъ

ОПРЕДѢЛЕНИЕ № 897

Шуменски Окржженъ СЖД въ разпоредително заседание на 17 априлъ 1924 год. по докладъ на подпредседателя, вх. № № 8181 и 8190/924 г. ч. гр. д. 209/924 г.

О П Р Е Д ъ Л И:

Допуща усинювяването на малолѣтния Славъ Тутевъ Хаджиянъ отъ село Ковачевицъ, Поповско околия отъ Славъ Хаджи Ковачъ и Недѣля Славова отъ с. село.

Това да се обяви чрѣзъ обявление поставено на опредѣленото отъ сжда мѣсто и се публикува въ Държ. Вѣстникъ и единъ мѣстни вѣстници.

(подп.) Покладчикъ: п. Председателъ: Ив. Чавдаровъ.

Вѣрно съ оригинала, който не е обгербованъ и приложенъ къмъ ч. гр. д. № 299/924 год.

Председателъ: Д. Пасковъ

Секретаръ: В. Чанжровъ

Печатница ТЪРГОВСКИ — Шуменъ

ческото чрево на Иоана съ български **омакалци** и го е оставилъ да прѣгрива по-прѣфинено звучещите грѣцки акриди. Защото **акрисъ**, — **дос** на грѣцки значи ни по-вече ни по-малко отъ (прѣлѣтнитъ) скакалецъ, *Iocusta* (латин.), *Heuschrecke* (нѣм.) *Orthoptera migratoria* (зоолог.).

Тоя страхъ у хитроумния прѣводачъ, да не би скакалецояденето на Иоана да оскверни свѣтостта му, въпрочеъ етнологически и исторически не е съвсѣмъ оправданъ. Защото и сега нѣкои арабски племена въ Африка употребяватъ прѣлѣтнитъ скакалци за храна, а сжщо и населението на ю. Испания не се гнѣси да яде пити отъ пресувани и изпечени тлѣсти скакалци. Въ Палестина и въ наше време пражатъ тия кренконоги наѣкоми въ шарланъ и лакомо ги поглъщатъ. — **Мойсей** трѣба да е билъ голѣмъ любитель на скакалци, поради което той имъ отредилъ почетно мѣсто въ списъка на благословените яденета, т. е. тѣ сж „кошеръ“ за Израилевия народъ.

Гръдкниятъ историкъ Страбонъ (68—20 г. сл. Хр.)* и особено неговия съврѣменикъ Диодоръ (умр.

сл. 27 г. сл. Хр.) споменуватъ за едно низкорѣсто, мършаво и грозно черно племе, което се хранѣло изключително съ скакалци. Тия **акридофаги** споредъ Диодора обитавали покрайнините на пустинята, нейдѣ около Абисиния тѣй нар. *Troglodytica*. Тѣ напълнили съ суха вършина единъ широкъ и дълбокъ, много стаии дългъ ровъ, която подпалвали щомъ западните и югозападните вѣтрове почвали да духатъ и да носятъ облаци отъ скакалци. Щомъ доближавали гжгодишния ровъ, тѣ падали задущени на земята, която въ продължение на нѣколко дни се покривала съ купища отъ тия наѣкоми. Акридофагите ги солѣли, и понеже били далеко отъ морето и нѣмали друга храна, прѣзъ цѣлата година се хранѣли съ тия солени скакалци. Тѣзи дребни хора обаче не живѣли по-вече отъ 40 год., защото ги нападали „крилати“ въшки (птеротди фѣйрес), които ги и з м ѣ ч в а л и до смъртъ.

Напоследъкъ цетохъ за грамадни роящи скакалци, които опустошавали Ю. Африка — Трансвалъ. Нѣкой хитъръ търговецъ откупилъ правото да избива скакалците, които сж страшна напасть за земе-

дѣлците. Той почналъ да ги събира и да ги пресува на пити, които бивали използвани като твърдъ цѣненъ торъ. Пострадалото население почнало да хранѣ съ тия пити и прѣгладнелия си добитъкъ, а послѣ и то самото почнало да разбира сладостта на скакалците, поради което прѣвидливиятъ търговецъ страшно забогатѣлъ.

А св. Иоанъ, макаръ че прѣзъ отъ свѣтците е профѣлъ скакалци, до край си е останалъ бѣднякъ и несправедливо е прѣдизвикалъ погнуса у българския евангелски прѣводачъ, който прѣзъ великитѣ пости че да се е гоилъ съ по-благородните раци, ахтаподи и улешки.

Тази година е **високосна**.

Но що значи самата дума?

Непридирчивиятъ българинъ, който всѣка четвърта година най-малко веднажъ я споменува се задоволява съ едно твърдѣ неясно и объркано тълкувание, което му се натрапва по звукова прилика: висока, по-виша — макаръ и само съ единъ денъ година. Това смутено тълкувание го задоволява, той приказва на Малкъ Съчка единъ денъ въ добавкъ и не мисли по-вече за прости и високосни години.

Обаче истинското значеие на думата ний трѣба да търсимъ извънъ българския езикъ. Старобългарски (и руски) се пише „високос(т)ное лѣто“, а не „високосенъ“. Старогр. се казва *bisextos epiautos*, а новогр. висектос ениафтос: *френ. bisextil*.

Всичко това показва, че произхода на думата трѣба да се търси въ римския календаръ на Цезаря*).

Римляните сж си служили съ лунни мѣсеци. Тѣ не сж броели дните по редъ (1-й, 2-й, 3-й и т. н. януарий), а сж се ориентирали по фазитѣ на луната. Всѣки мѣсець започвалъ съ настѣпването на новолунието и първия денъ се казвалъ *Calendae* (отъ тукъ колада, календаръ). Жрецътъ публично е възвѣствявалъ на населението новолунието или **календѣтъ** (отъ грѣцки *kaleo* — викамъ, възгласямъ, прокликвамъ, **наблосвамъ**). Седмидневиятъ *kalends* (отъ грѣцки *kaleo* — викамъ, възгласямъ, прокликвамъ, **наблосвамъ**). Седмидневиятъ — първата лунна четвъртъ — се наричалъ *Nonae*, а 15-я — пълнолунието *Jdus*. Само тия дни сж били фиксирани. Останалите сж се се обозначавали съ броя на дните, прѣдшестващи нѣкой отъ тия фиксирани дни напр. *diem tertium ante Calendas Martias* значи: трети денъ прѣдъ календите на Мартиа.

*) Leo Bloch, *Römische Altertumskunde*. Стр. 165.

тия денъ прѣдъ маргенскитѣ ленди (1. III), т. е. 27. февруарий.

Тѣй като юлианската (на Ю. Цезаря) година трае 365 1/4, то на всѣка четвърта година е трѣбало да се прибавя по 1 денъ, т. е. тя е ставала 366 дни.

Тоя придатъченъ денъ на високосната година се е прибавялъ къмъ м. февруарий, който отначало е броелъ само 23, resp. 24 дни и е билъ последния мѣсець въ годината (римската година е започвала съ пукването на пролѣтъ т. е. на 1. мартъ). Свършекътъ на годината 23 (24) февр. е билъ денъ — тогава се празнувалъ Терминалиитѣ. Той е сжщиятъ денъ прѣдъ Мартенскитѣ календи. Прѣзъ високосната (24-та) година придатъченъ денъ (25. II) сж броелъ като вторъ шести прѣдъ ленденски денъ: *dies bissextus ante Kalendas Martias*. Отъ тѣ *bis-sextus* (повторно шести) и *ante* (преди) — латинската година се наричала *bissextilis*.

Константинъ Велики е прѣвелъ тая Юлианска календаръ въ Источно-Римската си империя и високоснитѣ години прѣдшестващи да се наричатъ и отъ по-късната грѣцка черква *bissextus* или въ грѣцка транскрипция *висектосъ*, въ който видъ сме го виждали и ний, българитѣ.

*) Strabonis Geographica, cap. 772, 12.
**) Diodori Bibliotheca historica, III 29